

بیمه همگانی خدمات درمانی از منظر قانون

دکتر نوشین دانش دهکردی

سازمان بیمه خدمات درمانی

دانش دهکردی، نوشین

بیمه همگانی خدمات درمانی از منظر قانون/ نوشین دانش دهکردی. - تهران: سازمان بیمه خدمات درمانی: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی: ۱۳۸۲.

۱۸۸ ص.: جدول.

ISBN : 964-8952-00-0

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه.

۱. حقوق بیمه - ایران. ۲. بیمه درمانی - قوانین و مقررات - ایران. ۳. حقوق بیمه - مطالعات تطبیقی.
الف. ایران. قوانین و احکام. ب. سازمان بیمه خدمات درمانی. ج. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
د. عنوان.

۳۴۳/۵۵۰۸۶۳۸۲

۹ ب ۲ / ۱۰۱۳ KMH

۸۲ - ۱۹۷۵۴

کتابخانه ملی ایران

بیمه همگانی خدمات درمانی از منظر قانون

نویسنده: دکتر نوشین دانش دهکردی

چاپ اول: تابستان ۱۳۸۴؛ شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه

حروفچینی و آماده سازی: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر علمی و فرهنگی کتیبه

حق چاپ محفوظ است.

سازمان بیمه خدمات درمانی

با همکاری شرکت انتشارات علمی و فرهنگی

نشانی: تهران، خیابان دکتر علی شریعتی، بالاتر از خیابان شهید وحید دستجردی (ظفر)، خیابان شهید برادران علی پورمشکاتی، شماره ۵۷، سازمان بیمه خدمات درمانی، اداره کل مطالعات و پژوهش، صندوق پستی:

۱۹۳۹۵-۲۴۱۴ تلفن: ۲۲۸۵۶۵۷۵ - ۲۷ - ۲۲۸۵۸۷۲۱-۲۲۸۵۸۷۲۱ www.msio.org.ir

○ شرکت انتشارات علمی و فرهنگی: تهران، خیابان افریقا، چهارراه شهید حقانی (جهان کودک)، کوچه کمان،

شماره ۲. کدپستی ۱۵۱۸۷۳۶۳۱۳؛ صندوق پستی ۱۵۸۷۵۰۹۶۴۷؛ تلفن: ۸۸۷۷۴۵۶۹؛ فاکس: ۸۸۷۷۴۵۷۲

آدرس رایانه ای: info@elmifarhangt.com www.elmifarhangt.com

اشاره:

اداره کل مطالعات و پژوهش سازمان بیمه خدمات درمانی با درک ضرورت و نقد و بررسی علمی قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور و تحلیل نقاط قوت و ضعف آن، موجبات انجام یک طرح مطالعاتی را فراهم نمود.

گزارش نهایی این طرح تحقیقاتی، بخوبی به روشننگری ابعاد و زوایای گوناگون این قانون پرداخته و واجد این ظرفیت می باشد که دست اندرکاران امور تقنینی و اجرایی را در اعمال اصلاحات بر آن، یاری رساند. گروه مجری این طرح پژوهشی را دکتر نوشین دانش دهکردی، دکتر مظفر کریمی، دکتر مسعود اعتمادی، دکتر محمد حسن احمدپور، دکتر مژگان آزادی، دکتر حسین زارع و جمیله رحیمی نیا تشکیل دادند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۱	خلاصه جامع طرح پژوهشی
۳۹	فصل اول: پیشینه و مبانی نظری بیمه
۳۹	مقدمه
۴۰	۱-۱) پیشینه بیمه همگانی
۴۲	۱-۱-۱) پیشینه بیمه همگانی درمان در ایران پس از انقلاب اسلامی
۴۳	۱-۱-۲) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی، از تکوین تا تصویب
۴۶	۱-۱-۳) ویژگیهای قانون بیمه همگانی خدمات درمانی
۴۷	۱-۲) مبانی نظری
۴۸	۱-۲-۱) دیدگاه اعلامیه‌های بین‌المللی در مورد تأمین اجتماعی
۵۳	۱-۲-۲) بیمه درمان و نقش دولتها
۵۵	۱-۲-۳) بیمه‌های گروهی، اجتماعی یا انفرادی
۵۹	۱-۲-۴) اجبار یا اختیار در بیمه
۶۰	۱-۲-۵) مرز بین بیمه‌های مکمل و همگانی
۶۱	۱-۲-۶) هزینه‌های خدمات تشخیصی، درمانی
۶۷	۱-۲-۷) صندوقها
۶۹	۱-۲-۸) بیمه خدمات درمانی
۷۰	۱-۲-۹) حق سرانه
۷۲	۱-۲-۱۰) تعرفه - تعرفه خدمات درمانی
۷۷	۱-۲-۱۱) فرانشیز
۷۷	۱-۲-۱۲) درمان غیر مستقیم

۷۸	۱۳-۲-۱- بیمه مکمل
۸۱	۱۴-۲-۱- درصد پوشش بیمه درمان
۸۱	۱۵-۲-۱- هزینه سرانه
۸۱	۱۶-۲-۱- منابع و مصارف
۸۱	۱۷-۲-۱- نظارت و کنترل
۸۳	فصل دوم: بیمه درمان در ایران و جهان
۸۳	۲-۱- مروری بر تجربیات چند کشور در زمینه اصلاح نظام بیمه درمان
۸۴	۱-۲-۱- پوشش همگانی خدمات درمانی
۸۴	۲-۱-۲- کنترل هزینه‌ها
۸۹	۳-۲-۱- ایجاد رقابت
۸۹	۴-۲-۱- انتخاب مصرف کننده
۹۱	۵-۲-۱- آموزش علوم پزشکی
۹۱	۶-۲-۱- کیفیت
۹۲	۷-۲-۱- دارو
۹۲	۸-۲-۱- لیستهای انتظار
۹۳	۹-۲-۱- نوع مراقبتها
۹۴	۲-۲- بیمه در چند کشور توسعه یافته
۹۴	۱-۲-۲- ژاپن
۹۷	۲-۲-۲- آلمان
۹۹	۳-۲-۲- هلند
۱۰۱	۴-۲-۲- ایالات متحده آمریکا
۱۰۳	۲-۳- شناخت قانون بیمه همگانی خدمات درمانی
۱۰۳	۱-۲-۳- ساختار قانون بیمه همگانی خدمات درمانی
۱۰۶	۲-۲-۳- اهداف قانون بیمه همگانی خدمات درمانی
۱۰۶	الف) اهداف اصلی
۱۰۷	ب) اهداف ویژه
۱۰۹	۳-۲-۳- تحلیل محتوای قانون بیمه همگانی خدمات درمانی
۱۱۹	۴-۲-۳- تأثیر قانون بیمه همگانی خدمات درمانی بر نظام بهداشت و درمان کشور

۱۲۳	۲-۴) شناخت سازمان بیمه خدمات درمانی.....
۱۲۳	۲-۴-۱) مأموریت و اهداف و ساختار سازمان بیمه خدمات درمانی.....
۱۲۶	ارکان سازمان بیمه خدمات درمانی.....
۱۲۶	نمودار تشکیلاتی.....
۱۲۷	۲-۴-۲) تحلیل عملکرد سازمان بیمه خدمات درمانی.....
۱۲۷	الف) عملکرد ستادی.....
۱۳۱	ب) عملکرد اجرایی.....
۱۳۸	۲-۴-۳) ارزیابی عملکرد سازمان بیمه خدمات درمانی.....
۱۵۳	فصل سوم: نتیجه گیری و پیشنهادها.....
۱۵۳	۳-۱) خلاصه نتایج مطالعات انجام شده.....
۱۵۷	۳-۲) مقایسه جهت گیری اصلاحات نظام بیمه درمان ایران و سایر کشورها.....
۱۵۸	۳-۳) نتایج حاصل از نظرخواهی.....
۱۵۹	۳-۴) خلاصه پیشنهادها.....
۱۶۳	فهرست منابع.....
۱۶۵	منابع انگلیسی.....
۱۶۷	پیوست شماره ۱.....
۱۶۷	روش و مراحل پژوهش.....
۱۶۸	اهداف پژوهش.....
۱۶۹	پرسش های پژوهش.....
۱۷۱	پیوست شماره ۲.....
۱۷۱	سئوالات.....
۱۸۳	«قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور».....

پیشگفتار

انسان امروز در عصر اضطراب زندگی می‌کند. در چنین دورانی که انواع مخاطرات زندگی افراد را تهدید می‌کند راهی پیش پای او قرار داده شده که تاحدی در مقابله با این مخاطرات چاره‌ساز است. این راه بیمه و صنعت بیمه‌گری است. بیمه گامهای مثبتی در راه حمایت دوراندیشانه برای افراد جامعه برداشته و بسته به میزان رشد یافتگی جوامع بیمه نیز در آن جوامع رشد و توسعه یافته است. بیمه درمان نیز بعنوان یکی از انواع بیمه سازماندهی، سرویس دهی و تأمین نیازهای بهداشتی، درمانی جوامع را همسو با اهداف کلان بیمه درمان در کشور شکل می‌دهد.

نقش قوانین در چنین مقوله‌هایی بر همگان آشکار است و قوت و ضعف همین قوانین در ارتقاء یا رکود ارائه خدمات نقش اساسی و تعیین کننده خواهد داشت. توجه به مسئله قانون و ابعاد قانونی بیمه مدتها ذهن مؤلف را به خود مشغول داشته بود و پرداختن به آن را بعنوان یکی از اولویتهای مطالعاتی خود در نظر داشت، تا خوشبختانه به یاری سازمان بیمه خدمات درمانی شرایط این پژوهش محقق شد و در سال ۱۳۷۹ پژوهشی تحت عنوان «بررسی قانون بیمه همگانی و عملکرد سازمان بیمه خدمات درمانی از سال ۷۸ - ۱۳۷۴» آغاز شد و گزارش نهایی آن در فروردین ماه ۱۳۸۰ ارائه شد. آنچه در این کتاب آمده است قسمت عمده نتایج آن بررسی می‌باشد که به سبب اهمیت موضوع و منحصر بفرد بودن این مطالعه مجدداً مورد حمایت سازمان بیمه خدمات درمانی قرار گرفت و در فرمت کتاب در اختیار عموم قرار گرفت.

در اینجا ضمن تشکر از همکاری جناب آقای دکتر حمید رضائی قلعه سرپرست محترم اداره کل مطالعات و پژوهش سازمان بیمه خدمات درمانی و آقای دکتر حسین زارع مسئول دبیرخانه شورای عالی مطالعات و پژوهش سازمان بیمه خدمات درمانی و کارشناس محترم طرح مذکور، آرزو می‌کنم چاپ این کتاب بتواند در شناساندن قانون بیمه خدمات درمانی به علاقه‌مندان، سیاست‌گذاران، قانونگذاران و همه کارکنان بهداشتی نقش کوچکی ایفا کند.

دکتر نوشین دانش دهکردی

بهار ۱۳۸۴